EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 2.4.2020
COM(2020) 139 final

2020/0057 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega luuakse pärast COVID-19 puhangut tekkinud eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Alates esimestest COVID-19 nakkusjuhtumitest on Euroopa Liit teinud väsimatult tööd, et toetada liikmesriike ja nende kodanikke kriisiga toimetulekul. Komisjon on võtnud kriisikoordineerimiseks kasutusele üldise kiirhoiatussüsteemi ARGUS ja kriisikoordineerimiskomitee kohtub korrapäraselt, et koordineerida komisjoni ja ELi ametite kõigi asjaomaste osakondade ja teenistuste meetmeid. Komisjon on loonud ka kriisile reageerimist koordineeriva poliitilise tasandi rühma, mis koosneb enim mõjutatud poliitikavaldkondade eest vastutavast viiest volinikust: Pärast 10., 17. ja 26. märtsil 2020 toimunud ELi juhtide videokonverentse COVID-19 puhangule reageerimise teemal tõhustab komisjon veelgi kõigis valdkondades oma reageerimist COVID-19 puhangule. Sellega seoses avaldas komisjon 13. märtsil 2020 teatise Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Investeerimispangale ja eurorühmale „Euroopa koordineeritud majanduslikud meetmed COVID-19 puhangule reageerimiseks“. Majanduse valdkonnas on komisjon esitanud koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatuse ettepaneku, et paindlikult kasutada ELi struktuurifonde ja kiiresti reageerida tekkivatele vajadustele kõige haavatavamates sektorites, nagu tervishoid, VKEd ja tööturud, ning aidata liikmesriikide kõige enam mõjutatud piirkondi ja nende kodanikke. Ettepanek võeti vastu ja see jõustus 30. märtsil. Komisjon on vastu võtnud ka riigiabi ajutise raamistiku, et võimaldada liikmesriikidel kasutada majanduse toetamiseks riigiabi eeskirjadega ette nähtud täielikku paindlikkust. Lisaks kutsus komisjon nõukogu üles tagama, et liidu institutsioonid aktiveerivad stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli ja rakendavad seda osana liidu strateegiast, kuidas reageerida kiiresti, jõuliselt ja eelarvevahendeid koordineerides COVID-19 pandeemiale.

Kriisil, millega me COVID-19 pandeemia tõttu silmitsi seisame, on nii märkimisväärne inimlik mõõde kui ka suur negatiivne sotsiaal-majanduslik mõju. Seetõttu on oluline, et liit ja selle liikmesriigid tegutseksid otsustavalt, ühiselt ja solidaarselt, et ohjeldada viiruse levikut ja aidata haigestunuid, võidelda majanduslike tagajärgedega ja leevendada sotsiaalset mõju. Ühiste koordineeritud meetmete raames võeti vastu ka komisjoni ettepanek laiendada Euroopa Liidu Solidaarsusfondi (ELSF) rakendusulatust nii, et see hõlmaks ulatuslikke rahvatervise hädaolukordi, ja määrata kindlaks rahastamiskõlblikud erimeetmed, suurendades sellega hädaolukorraga toimetulemisel liidu solidaarsust liikmesriikidega.

Nagu märgiti 13. märtsi 2020. aasta teatises, on liit valmis liikmesriike võimaluse korral toetama, et leevendada tööhõivele avalduvat mõju seoses üksikisikute ja kõige rängemini mõjutatud sektoritega. Eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa uus rahastu (lühidalt „tööhõive toetamise erakorraline rahastu“ ehk TERA), mille kohta esitati nõukogule ettepanek, on ajutine lisavahend, mis võimaldab mõjutatud liikmesriikidele anda liidu laenudena finantsabi kuni 100 miljardit eurot. Tingimuslik kohustus, mis tuleneb liidu antud laenudest, viiakse ELi eelarvepiirangutega kooskõlla liikmesriikide poolt liidu eelarvele antavate garantiidega, mis moodustavad 25 % antud laenudest, ja mille eraldavad kõik liikmesriigid kooskõlas nende vastava osakaaluga liidu kogurahvatulus. Tööhõive toetamise erakorralise rahastu puhul on tegemist täiendava rahalise abiga, mis lisandub riiklikele meetmetele ja Euroopa Sotsiaalfondist sarnasel eesmärgil antavale korrapärasele toetusele.

Tööhõive toetamise erakorralisest rahastust peaksid abi saama liikmesriigid, kes peavad koondama märkimisväärseid rahalisi vahendeid, et võidelda oma territooriumil COVID-19 puhangu negatiivsete majanduslike ja sotsiaalsete tagajärgedega. TERA loomine on veel üks liidu solidaarsuse käegakatsutav tulemus, mille puhul liikmesriigid nõustuvad üksteist liidu kaudu toetama, tehes täiendavad rahalised vahendid kättesaadavaks laenudena. Tööhõive toetamise erakorralisest rahastust antakse liikmesriikidele rahalist abi, et tulla toime tööhõive säilitamiseks tehtavate avaliku sektori kulutuste järsu suurenemisega. Eelkõige toimib tööhõive toetamise erakorraline rahastu teisese kaitsemeetmena, toetades lühendatud tööaja kavasid ja samalaadseid meetmeid, mis aitavad liikmesriikidel kaitsta töökohti ning millega seeläbi kaitstakse palgatöötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid töötuseriski ja sissetuleku kaotuse eest. Lühendatud tööaja kavad on riiklikud programmid, mis võimaldavad majandusraskustes ettevõtetel ajutiselt vähendada töötunde, pakkudes samas oma töötajatele sissetulekutoetust mittetöötatud tundide eest. Samasugused skeemid on olemas ka füüsilisest isikust ettevõtjate sissetuleku asendamiseks hädaolukordades. Selle kindaksmääramise tingimused, millal liikmesriik võib saada abi kõnealuse rahastu kaudu, tuleks kehtestada tegelike ja võimalik, et ka kavandatud avaliku sektori kulutuste järsu ja olulise kasvu alusel, mille põhjuseks on COVID-19 puhang, ning mis on otseselt seotud lühendatud tööaja kavade ja muude samalaadsete meetmetega, mis loodi, mida pikendati või laiendati vastusena haiguspuhangule.

Tööhõive toetamise erakorraline rahastu hakkab toimima laenukavana, mida toetab liikmesriikide garantiisüsteem. Selline süsteem võimaldab liidul:

(1) suurendada laenude mahtu, mida saab tööhõive toetamise erakorralisest rahastust anda liikmesriikidele, kes taotlevad finantsabi selle rahastu raames;

(2) tagada, et rahastu tõttu liidul tekkiv tingimuslik kohustus on kooskõlas liidu eelarvepiirangutega.

Et lähenemisviis täidaks kavandatud eesmärki, peavad liikmesriigid andma liidule usaldusväärseid, tagasivõetamatuid ja realiseeritavaid garantiisid kooskõlas nende vastava osakaaluga liidu kogurahvatulus. Garantiide süsteem väldib vajadust liikmesriikide ettemaksete järele, parandades samal ajal krediidikvaliteeti, mida on vaja kõrge krediidireitingu tagamiseks ja liidu eelarvevahendite kaitsmiseks.

Lisaks liikmesriikide garantiidele hõlmab raamistik ka muid kaitsemeetmeid, et tagada kava rahaline usaldusväärsus:

- range ja konservatiivne finantsjuhtimine;
- sellise laenuportfelli loomine, mis piirab kontsentratsiooniriski, iga-aastast riskipositsiooni ja ülemäärast riskipositsiooni üksikute liikmesriikide suhtes, tagades samal ajal piisavad vahendid kõige enam abi vajavatele liikmesriikidele, ning
- võimalused võla pikendamiseks.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesolev ettepanek täiendab teist liidu õigusakti, millega toetatakse liikmesriike hädaolukorras, nimelt nõukogu 11. novembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 2012/2002 Euroopa Liidu solidaarsusfondi loomise kohta (edaspidi „määrus (EÜ) nr 2012/2002“). 30. märtsil võeti vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/461, millega muudetakse nimetatud õigusakti, et laiendada selle rakendamist ka ulatuslikele rahvatervise hädaolukordadele ja määrata kindlaks rahastamiskõlblikud erimeetmed.

ELSF on alaline vahend, kuid tööhõive toetamise erakorraline rahastu oleks ajutise iseloomuga. Geograafiline kohaldamisala on erinev ka seetõttu, et tööhõive toetamise erakorraline rahastu piirdub liikmesriikidega ega laiene riikidele, kes peavad läbirääkimisi liiduga ühinemise üle. Mõlema vahendi temaatiline rakendusulatus on siiski sama – tegeletakse rahvatervise ohtudest tulenevate suurte kriisidega, mille jaoks ELSFi saab kasutada pidevalt, aga tööhõive toetamise erakorraline rahastu piirdub konkreetselt COVID-19 puhanguga. Teine erinevus seisneb selles, et ELSF on toetuspõhine ja võimaldab teha ettemakseid. Tööhõive toetamise erakorraline rahastu on laenupõhine.

Liidu rahalise abi kasutuselevõtmine tööhõive toetamise erakorralise rahastu raames oleks võimalik komisjoni poolt nõukogule esitatud ettepaneku alusel. Asjaomane liikmesriik peaks toetust taotlema. Enne kui nõukogu annab tööhõive toetamise erakorralise rahastu alusel finantsabi, peaks komisjon asjaomase liikmesriigiga konsulteerima, et hinnata avaliku sektori kulutuste (tegeliku või prognoositava) järsu ja olulise suurenemise ulatust tööhõive kaitse valdkonnas. Liikmesriik peaks toetuse taotlemisel tõendama, et tegelikud ja võimalik, et ka kavandatud kulutused järsult ja oluliselt suurenevad. Nõukogu võtab kvalifitseeritud häälteenamusega vastu rakendusotsuse finantsabi heakskiitmise kohta, kui kõnealuse rahastu tingimused on täidetud. Komisjon ja abi saav liikmesriik sõlmivad rakenduslepingu. Kulutuste järsu suurenemise hindamisel piirdutakse COVID-19 puhangutõttu tööhõive kaitseks võetud riiklike erakorraliste meetmetega. Sellest tulenevad laenud aitavad liikmesriikidel rahastada avaliku sektori suurenenud kulutusi lühendatud tööaja kavade ja samalaadsete meetmete valdkonnas, et aidata neil kaitsta töökohti ning kaitstes seega palgatöötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid töötuseriski eest.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanek on üks paljudest meetmetest (näiteks koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus), mis on välja töötatud vastusena praegusele COVID-19 pandeemiale, ja see täiendab muid tööhõive toetamise vahendeid, nagu Euroopa Sotsiaalfond ja Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond (EFSI) / InvestEU programm. See põhineb meetodil, mida liit kasutas varasema finantskriisi ajal Euroopa finantsstabiilsusmehhanismi (EFSM) puhul, et liit saaks anda lühikese etteteatamisega finantsabi liikmesriikidele, kes on raskustes või keda ohustavad raskused, mille on põhjustanud liikmesriigist olenematud erakorralised sündmused, ning 2018. aasta finantsmäärusega ette nähtud tingimuslike kohustuste haldamise uuel raamistikul. Võttes ja andes praeguse COVID-19 puhangu ajal liikmesriikide toetuseks laene, võiksid liikmesriigid seda rahastut kasutada eelkõige teisese kaitsemeetmena, et rahastada lühendatud tööaja kavasid ja samalaadseid meetmeid, aidates kaitsta töökohti ning kaitstes seega palgatöötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid töötuseriski eest.

Seda ajutist rahastut tuleks käsitada Euroopa töötuskindlustuse edasikindlustusskeemi erakorralise meetmena, mida rakendatakse konkreetselt COVID-19 kriisi ajal, ilma et see piiraks võimaliku alalise vahendi loomist muu ELi toimimise lepingu sätte alusel.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Käesoleva rahastu õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 122. See põhineb ELi toimimise lepingu artikli 122 lõigetel 1 ja 2.

COVID-19 puhang on ootamatu ja erandlik sündmus, mis avaldab ulatuslikku ja turgu häirivat mõju liikmesriikide majandussüsteemidele ning nõuab solidaarset ja kollektiivset

reageerimist. Liikmesriikide vabatahtlikul osalusel põhineva garantiisüsteemi loomine, et toetada tööhõive toetamise erakorralisest rahastust antavat finantsabi, tugineb ELi toimimise lepingu artikli 122 lõikele 1. See sekkumine kajastaks liikmesriikide solidaarset reageerimist meetmetega, mis vastavad COVID-19 puhangu põhjustatud enneolematule majandusolukorrale. Seepärast on põhjendatud, et tööhõive toetamise erakorralist rahastut toetav garantiiskeem põhineb ELi toimimise lepingu artikli 122 lõikel 1.

Laenukava korraldus ja juhtimine põhinevad ELi toimimise lepingu artikli 122 lõikel 2, mis võimaldab nõukogul anda teatavatel tingimustel komisjoni ettepaneku põhjal ajutist ja sihtotstarbelist liidu finantsabi liikmesriigile, kes on raskustes või kellel on tõsine oht sattuda suurtesse raskustesse, mida põhjustavad loodusõnnetused või temast olenematud erakorralised sündmused. See õiguslik alus toetaks tööhõive toetamise erakorralise rahastu laenukomponenti.

ELi toimimise lepingu artikli 122 lõiget 2 on varem kasutatud üks kord. Finantskriisi ajal oli see õiguslikuks aluseks ajutise Euroopa finantsstabiilsusmehhanismi (EFSM) loomisele, et aidata liikmesriike, kes kaotasid laenukulude järsu suurenemise tõttu täielikult või osaliselt turulepääsu. Liit kasutas seda vahendit, et anda laenu Iirimaale ja Portugalile ning üleminekulaenu Kreekale.

ELi toimimise lepingu artikli 122 lõiget 2 saab kasutada igat liiki erakorralistes kriisiolukordades ning see ei piirdu üksnes finantskriiside või finantsstabiilsust ohustavate kriisidega. Nõukogul on ulatuslik kaalutlusruum, et hinnata, kas kõnealuse õigusliku aluse tingimused on täidetud. See on ilmselgelt nii liikmesriikide puhul, keda COVID-19 puhangust tulenev suur oht inimeste tervisele ning kriisi sotsiaalsed ja majanduslikud tagajärjed kõige rohkem mõjutavad.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Ettepaneku eesmärk on toetada liikmesriike, kes seisavad silmitsi erakorralisest COVID-19 puhangust tingitud tõsiste majandushäiretega, et näidata üles Euroopa solidaarsust nende kriisist rängalt mõjutatud liikmesriikidega, andes liidu finantsabi ajutiste laenude vormis. Selline finantsabi toetab teisese kaitsemeetmena liikmesriikide avaliku sektori kulutuste suurenemist seoses lühendatud tööaja kavade ja samalaadsete meetmetega, et aidata neil kaitsta töökohti ning kaitstes seega palgatöötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid töötuseriski ja sissetuleku kaotuse eest.

Selline toetus aitaks kriisist mõjutatud elanikke, annaks mõjutatud piirkondades panuse normaalsete elutingimuste kiireks taastumiseks ning vähendaks praeguse COVID-19 kriisi otsest sotsiaalset ja majanduslikku mõju.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas. See ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik vahendiga seatud eesmärkide saavutamiseks.

- **Vahendi valik**

Akt kavandatakse määrusena, sest sellega luuakse uus konkreetne ja ajutine rahastu, mida võivad kasutada kõik liikmesriigid ning mis peab olema tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides. Varem on finantskriisi kontekstis kasutatud nõukogu määrust, millega kehtestati finantsabi liikmesriikidele ELi toimimise lepingu artikli 122 lõike 2 alusel, et sätestada asjaomaste liikmesriikide taotluste koostamise ja hindamise ning sellise

finantsabi kiire ja tõhusa rakendamise menetlused ja tavad. Sellega tagatakse, et nõukogu hilisemad rakendusotsused liikmesriikidele finantsabi andmiseks tehakse asjakohase ja sidusa raamistiku alusel. Kõigi liikmesriikide suhtes kohaldatav määrus on ka kõige sobivam õigusakt, millega luua tööhõive toetamise erakorralisest rahastust antavaid laene tagav garantiiskeem, võttes arvesse asjaolu, et see põhineb kõigi liikmesriikide vabatahtlikul osalusel.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Kuna ettepanek tuli koostada kiiresti, et nõukogu saaks selle aegsasti vastu võtta, ei olnud sidusrühmadega võimalik konsulteerida.

- **Mõjuhinnang**

Kuna ettepanek oli kiireloomuline, siis mõju ei hinnatud.

4. MÕJU EELARVELE

Komisjonil peaks olema võimalik võtta finantsturgudelt laene, et laenata neid edasi tööhõive toetamise erakorralisest rahastust finantsabi taotlevale liikmesriigile.

Tööhõive toetamise erakorraline rahastu hakkab toimima kuni 100 miljardi euroni küündiva laenukavana, mida toetab liikmesriikide garantiisüsteem. Selline süsteem võimaldab liidul:

(1) suurendada laenude mahtu, mida saab tööhõive toetamise erakorralisest rahastust anda liikmesriikidele, kes taotlevad finantsabi selle rahastu raames;

(2) tagada, et rahastu tõttu liidul tekkiv tingimuslik kohustus on kooskõlas liidu eelarvepiirangutega.

Et lähenemisviis täidaks kavandatud eesmärki, peavad liikmesriigid andma liidule usaldusväärseid, tagasivõetamatuid ja realiseeritavaid garantiisid kooskõlas nende vastava osaga liidu kogurahvatulust. Garantiide süsteem väldib vajadust liikmesriikide ettemaksete (sissemakstud kapital) järele, parandades samal ajal krediidikvaliteeti, mida on vaja kõrge krediidireitingu tagamiseks ja liidu eelarvevahendite kaitsmiseks.

Lisaks liikmesriikide garantiidele hõlmab raamistik ka muid kaitsemeetmeid, et tagada kava rahaline usaldusväärsus:

- range ja konservatiivne finantsjuhtimine;
- sellise laenuportfelli loomine, mis piirab kontsentratsiooniriski, iga-aastast riskipositsiooni ja ülemäärast riskipositsiooni üksikute liikmesriikide suhtes, tagades samal ajal piisavad vahendid kõige enam abi vajavatele liikmesriikidele, ning
- võimalused võla pikendamiseks.

5. MUU TEAVE

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Kavandatava nõukogu määruse artiklis 1 sätestatakse pärast COVID-19 puhangut tekkinud eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (edaspidi „tööhõive toetamise erakorraline rahastu“ ehk TERA) loomine. Rahastu oleks selle õiguslikku alust arvestades sihtotstarbeline ja ajutine. Sellega antaks finantsabi finantsmääruse artikli 220 alusel, et toetada liikmesriike, kes on erakorralise COVID-19 puhangu tõttu silmitsi tõsiste majandushäiretega.

Kavandatava määruse artiklis 2 rõhutatakse, et tööhõive toetamise erakorraline rahastu on täiendav meede. See peaks täiendama liikmesriikide jõupingutusi riigisisesel tasandil ning sellega kaetakse osa avaliku sektori kulutuste olulisest ja järsust suurenemisest, millega liikmesriigid peavad COVID-19 kriisi otseste negatiivsete tagajärgedega toimetulemiseks arvestama. Tööhõive toetamise erakorralise rahastu kõrval võib kohaldada ka muid asjakohaseid ELi vahendeid, mille kaudu tegeletakse rahvatervist ähvardavate suurte ohtude konkreetsete aspektidega, ja rahalise toetuse vahendeid, näiteks Euroopa Liidu Solidaarsusfondi.

Kavandatava määruse artiklis 3 sätestatakse rahastu kasutuselevõtmise tingimused. Liikmesriigid võivad taotleda finantsabi, kui COVID-19 puhangule reageerimiseks riigi võetud meetmete tõttu on nende tegelikud ja võimalik, et ka kavandatud avaliku sektori kulutused tööhõive valdkonnas järsult ja oluliselt suurenenud. Tööhõive toetamise erakorralisest rahastust antav toetus peaks eelkõige kergendama liikmesriikide suurenenud finantskoormust seoses lühendatud tööaja kavade ja samalaadsete meetmetega, mis aitavad kaitsta töökohti ja millega seega kaitstakse palgatöötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid töötuseriski ja sissetuleku kaotuse eest.

Kavandatava määruse artikliga 4 määratakse esiteks kindlaks, et kavandatavast tööhõive toetamise erakorralisest rahastust antakse finantsabi asjaomasele liikmesriigile antava laenu vormis. Teiseks nähakse selles ette, et komisjonil peaks olema õigus võtta finantsturgudelt laene, eesmärgiga laenata neid asjaomastele liikmesriikidele edasi.

Kavandatava määruse artikliga 5 kehtestatakse tööhõive toetamise erakorralisest rahastust antava liidu finantsabi maksimaalne summa. See summa on kuni 100 miljardi eurot.

Kavandatava määruse artikliga 6 kehtestatakse kord, mille alusel liikmesriikidele kiirelt finantsabi anda. Kui liikmesriik on esitanud taotluse, konsulteerib komisjon kõigepealt asjaomase liikmesriigiga, et kontrollida, millises ulatuses on avaliku sektori kulutuste suurenemine otseselt seotud lühendatud tööaja kavade ja eelkõige füüsilisest isikust ettevõtjate jaoks samalaadsete meetmete loomise, pikendamise või laiendamisega. Lisaks aitab selline konsulteerimine komisjonil laenutingimusi nõuetekohaselt hinnata. Kindlaks tuleb määrata sellised elemendid nagu laenusumma, maksimaalne keskmine tähtaeg, hind, laenu kasutussevõtmise tähtaeg, rakendamise tehnilised üksikasjad.

Kavandatava määruse artiklid 7–10 sisaldavad tööhõive toetamise erakorralisest rahastust antava laenutoetuse väljamaksmise ja rakendamise menetluseeskirju. Täpsemalt käsitletakse neis väljamaksete, laenutehingute, rahastu laenuportfelli suhtes kehtivate usaldatavusnõuete ning laenude haldamise eeskirju.

Kavandatava määruse artiklis 11 käsitletakse rahastu rahastamise mehhanismi. Rahastust liikmesriikidele antavaid laene toetab liikmesriikide poolt liidule vabatahtlikult antavate garantiide süsteem. See süsteem võimaldab liidul suurendada finantsabi mahtu laenudega, mida saaks liikmesriikidele anda tööhõive toetamise erakorralisest rahastust. Liidule antud

garantiid peaksid olema tagasivõetamatud, tingimusteta ja realiseeritavad ning nende tingimused tuleks sätestada komisjoni ja liikmesriikide vahel sõlmitavas lepingus. Selline panus kujutaks endast sihtotstarbelist välistulu.

Kavandatava määruse artiklis 12 sätestatakse rahastu kasutatavuse reegel. Tööhõive toetamise erakorralise rahastu raames tehakse liidu finantsabi kättesaadavaks alles alates hetkest, mil kõik liikmesriigid on liidu ees garantii suhtes kohustuse võtnud.

Kavandatava määruse artiklites 13 ja 14 sätestatakse eeskirjad kontrollide ja auditite ning aruandluse kohta.

Lõpetuseks tuuakse kavandatava määruse artiklis 15 eraldi välja, et õigusakti ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes, sest Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu[1] artikli 143 lõike 1 kohaselt piirdub Ühendkuningriigi vastutus tema osa eest liidu tingimuslikes kohustustes nende tingimuslike kohustustega, mis on tekkinud finantstehingutest, mille liit tegi enne Ühendkuningriigi liidust väljaastumise kuupäeva. Liidu mis tahes tingimuslik kohustus, mis tekib käesoleva määruse alusel antavast finantsabist, jääks Ühendkuningriigi liidust väljaastumise kuupäeva järgsesse aega. Seetõttu ei peaks Ühendkuningriik käesoleva määruse alusel antavas finantsabis osalema.

[1] ELT C 384 I, 12.11.2019, lk 1.

2020/0057 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega luuakse pärast COVID-19 puhangut tekkinud eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 122,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 122 lõike 1 kohaselt võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ja liikmesriikide vahelises solidaarsuse vaimus kehtestada majanduslikule olukorrale vastavad meetmed, et reageerida pärast COVID-19 puhangut tekkinud sotsiaal-majanduslikule olukorrale.

(2) ELi toimimise lepingu artikli 122 lõike 2 kohaselt on juhul, kui mõni liikmesriik on raskustes või kui liikmesriigil on tõsine oht sattuda suurtesse raskustesse, mida põhjustavad temast olenematud erandlikud asjaolud, nõukogul õigus anda talle liidu finantsabi.

(3) Koroonaviirushaigust põhjustav raskekujulise ägeda respiratoorse sündroomi koroonaviirus-2 (SARS-CoV-2), millele Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) on andnud nime COVID-19, on uus koroonaviiruse tüvi, mida ei ole varem inimestel tuvastatud. Nimetatud haiguse üleilmne puhang kogub aina hoogu ja WHO on kuulutanud selle pandeemiaks. Liidus on liikmesriigid alates puhangu algusest kuni 30. märtsini 2020 teatatud 334 396 nakatunust ja 22 209 surmajuhtumist.

(4) Liikmesriigid on rakendanud erakorralisi meetmeid, et COVID-19 puhangut ja selle mõju vaos hoida. COVID-19 edasise leviku tõenäosust liidus peetakse suureks. Lisaks rahvatervisele avalduvale mõjule, sh märkimisväärsele surmajuhtumite arvule, on COVID-19 puhangud ulatuslikult kahjustanud liikmesriikide majandussüsteemi, põhjustanud ühiskondlikke vapustusi ning suurendanud järjest enamates liikmesriikides avaliku sektori kulutusi.

(5) Praegune erandlik olukord, mis on tekkinud liikmesriikidest olenematutel asjaoludel ja halvanud olulise osa nende tööjõust, on põhjustanud seoses lühendatud tööaja kavade (palgatöötajatele) ja samalaadsetele meetmetega (eelkõige füüsilisest isikust ettevõtjatele) liikmesriikide avaliku sektori kulutuste järsu ja olulise suurenemise. Liikmesriikidele tuleb anda võimalus tulla toime avaliku sektori kulutuste järsu ja olulise suurenemisega, kuni COVID-19 puhang ja selle mõju nende tööjõule saadakse kontrolli alla.

(6) COVID-19 puhanguga kaasnenud eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu loomine peaks võimaldama liidul reageerida tööturu kriisile koordineeritult, kiiresti ja tulemuslikult ning liikmesriikide vahelise solidaarsuse vaimus, et seeläbi piirata tööhõive kaudu üksikisikutele ja kõige enam

mõjutatud majandussektoritele avalduvat mõju, leevendades seega sellise erakorralise olukorra otsest mõju liikmesriikide avaliku sektori kulutustele.

(7) Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 1046/2018[2] artikliga 220 võib liit anda liikmesriikidele rahalist abi laenu vormis. Need laenud tuleks anda liikmesriikidele, kus COVID-19 puhangu tõttu alates 1. veebruarist 2020 vastu võetud riiklike meetmete tulemusel on avaliku sektori tegelikud ja võimalik, et ka kavandatud kulutused järsult ja oluliselt suurenenud. See kuupäev tagab kõigi liikmesriikide võrdse kohtlemise ja hõlmab liikmesriikide tööturgudele avalduva mõjuga seotud tegelike ja võimalik, et ka kavandatud kulutuste suurenemist olenemata sellest, millal COVID-19 puhang konkreetses liikmesriigis algas. Alates sellest kuupäevast vastu võetud riiklikud meetmed peaksid olema otseselt seotud lühendatud tööaja kavade ja samalaadsete meetmete (sh füüsilisest isikust ettevõtjate jaoks) loomise, pikendamise või laiendamisega. Lühendatud tööaja kavad on riiklikud programmid, mis teatavatel asjaoludel võimaldavad majandusraskustes ettevõtetel ajutiselt vähendada oma töötajate töötunde, kusjuures töötajad saavad mittetöötatud tundide eest riigilt sissetulekutoetust. Samasugused skeemid on olemas ka füüsilisest isikust ettevõtjate sissetuleku asendamiseks. Finantsabi taotlev liikmesriik peaks esitama tõendid lühendatud tööaja kavade või samalaadsete meetmetega seotud tegelike ja võimalik, et ka kavandatud kulutuste järsu ja olulise suurenemise kohta.

(8) Selleks et anda mõjutatud liikmesriikidele piisavad rahalised vahendid, mis võimaldaksid neil toime tulla COVID-19 puhangu mõjuga nende tööturule, peaks liidu laenutegevus tööhõive toetamise erakorralise rahastu raames olema piisavalt suuremahuline. Seepärast tuleks liidu antavaid laene rahastada rahvusvaheliste kapitaliturgude kaudu.

(9) COVID-19 puhang on avaldanud ulatuslikku kahjulikku mõju kõigi liikmesriikide majandussüsteemidele. Seepärast on vaja liikmesriikide kollektiivset osalust garantiina, millega toetatakse liidu eelarvest antavaid laene. Need garantiid on vajalikud selleks, et liit saaks anda liikmesriikidele piisavas suurusjärgus laene seoses tööturupoliitikameetmetega, mis on kõige suurema surve all. Tagamaks, et liidu poolt tööhõive toetamise erakorralisest rahastust antud laenudest tekkiv tingimuslik kohustus on kooskõlas kohaldatava mitmeaastase finantsraamistiku ja omavahendite ülemmääraga, peaksid liikmesriikide antud garantiid olema tagasivõetamatud, tingimusteta ja realiseeritavad, ning ette tuleks näha süsteemi usaldusväärsust suurendavad kaitsemeetmed.

(10) Süsteemi töökindlust suurendavate täiendavate kaitsemeetmete hulka peaksid kuuluma konservatiivne finantsjuhtimine, maksimaalne iga-aastane riskipositsioon ja laenuportfelli piisav hajutatus.

(11) Sellest rahastust antud laenude puhul on tegemist finantsabiga määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 220 tähenduses. Vastavalt määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 282 lõike 3 punktile g kohaldatakse artiklit 220 käesolevast rahastust antavate laenude suhtes alates 2020. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku kohaldamise alguskuupäevast. Samas on siiski otstarbekas kohaldada määruse (EL, Euratom)

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 1046/2018, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).

2018/1046 artikli 220 lõikes 5 sätestatud nõudeid laenutehingute suhtes juba alates käesoleva määruse jõustumisest.

(12) Et liidu poolt sellest rahastust antud laenudest tulenev tingimuslik kohustus oleks kooskõlas kohaldatava mitmeaastase finantsraamistiku ja omavahendite ülemmääradega, tuleb kehtestada usaldatavusnõuded, kaasa arvatud võimalus pikendada liidu nimel võetud laene.

(13) Võttes arvesse käesoleva määruse kohaste liidu finantsabi andmist käsitlevate otsuste erilist rahanduslikku mõju, on nende tegemiseks vaja rakendusvolitusi, mis tuleks anda nõukogule.

(14) Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu[3] artikli 143 lõike 1 kohaselt piirdub Ühendkuningriigi vastutus tema osa eest liidu tingimuslikes kohustustes nende tingimuslike kohustustega, mis on tekkinud finantstehingutest, mille liit tegi enne Ühendkuningriigi liidust väljaastumise kuupäeva. Liidu mis tahes tingimuslik kohustus, mis tekib käesoleva määruse alusel antavast finantsabist, jääks Ühendkuningriigi liidust väljaastumise kuupäeva järgsesse aega. Seetõttu ei peaks Ühendkuningriik käesoleva määruse alusel antavas finantsabis osalema.

(15) Kuna tegemist on COVID-19 puhangule reageerimise ajutise vahendiga, peaks komisjon iga kuue kuu järel läbi vaatama, kas liikmesriikides tõsiseid majandushäireid põhjustavad erandlikud asjaolud on endiselt alles.

(16) Arvestades COVID-19 puhangu mõju ja vajadust selle puhangu tagajärgedele kiiresti reageerida, peaks käesolev määrus jõustuma *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäeval,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu („rahastu“) loomine

1. Luuakse eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu („tööhõive toetamise erakorraline rahastu“ ehk TERA), edaspidi „rahastu“, et tulla toime COVID-19 puhangu ja selle sotsiaal-majanduslike tagajärgedega.

2. Käesoleva määrusega kehtestatakse tingimused ja kord, mis võimaldavad anda liidul finantsabi liikmesriigile, kus on COVID-19 puhangu tõttu rasked majandushäired või suur oht nende tekkeks, et rahastada lühendatud tööaega või samalaadseid meetmeid, mis kaitseksid töötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid ning vähendaksid seega töötust ja sissetulekute kaotust.

Artikkel 2

Rahastu kui täiendav meede

Rahastu täiendab mõjutatud liikmesriikide võetud riigisiseseid meetmeid sellega, et pakub finantsabi, mis aitaks neil riikidel toime tulla COVID-19 puhangu põhjustatud erandlike

[3] ELT L 29, 31.1.2020, lk 7.

sündmustega kaasneva otsese majandusliku ja sotsiaalse kahju leevendamiseks mõeldud avaliku sektori tegelike ja võimalik, et ka kavandatud kulude järsu ja olulise kasvuga.

Artikkel 3

Rahastu kasutamise tingimused

1. Liikmesriik võib taotleda liidu finantsabi, kui riigi avaliku sektori tegelikud ja võimalik, et ka kavandatud kulud on alates 1. veebruarist 2020 järsult ja oluliselt kasvanud selliste riigisiseste meetmete võtmise tõttu, mis on otseselt seotud lühendatud tööaja kavade ja samalaadsete meetmetega, et tulla toime COVID-19 puhangu põhjustatud erandlike sündmustega kaasneva otsese majandusliku ja sotsiaalse mõjuga.

2. Abisaavad liikmesriigid kasutavad sellest rahastust antavat liidu finantsabi lühendatud tööaega või samalaadseid meetmeid toetavate riigisiseste kavade toetamiseks.

Artikkel 4

Finantsabi vormid

Artiklis 3 osutatud finantsabi antakse asjaomasele riigile laenuna. Seda eesmärki silmas pidades ja kooskõlas artikli 6 lõike 1 kohaselt vastu võetud nõukogu rakendusotsusega on komisjonil õigus võtta kõige sobivamal ajal liidu nimel laenu kapitaliturgudelt või finantseerimisasutustelt, et optimeerida rahastamiskulusid ja säilitada turgudel oma maine liidu emitendina.

Artikkel 5

Finantsabi maksimaalne summa

Artiklis 3 osutatud finantsabi maksimumsumma kõigi liikmesriikide jaoks ei ole suurem kui 100 000 000 000 eurot.

Artikkel 6

Finantsabi taotlemise kord

1. Artiklis 3 osutatud finantsabi tehakse kättesaadavaks komisjoni ettepaneku põhjal nõukogu poolt rakendusaktina vastuvõetava otsusega.

2. Enne nõukogule ettepaneku esitamist konsulteerib komisjon põhjendamatu viivituseta asjaomase liikmesriigiga, et veenduda, kas lühendatud tööaja kavade ja samalaadsete meetmetega otseselt seotud tegelikud ja võimalik, et ka kavandatud kulud on abi taotlenud liikmesriigis COVID-19 puhanguga seotud erandlike sündmuste tõttu järsult ja oluliselt kasvanud. Selleks esitab asjaomane liikmesriik komisjonile vajalikud tõendid. Lisaks kontrollib komisjon, kas artiklis 9 osutatud usaldatavusnõuded on täidetud.

3. Artiklis 3 osutatud finantsabi kättesaadavaks tegemise otsuses esitatakse teave järgmiste asjaolude kohta:

   (a) laenusumma, maksimaalne keskmine tagasimaksetähtaeg, hinnakujundusvalem, osamaksete maksimaalne arv, laenu kasutussevõtmise tähtaeg ja muud finantsabi andmiseks vajalikud üksikasjalikud reeglid;

(b) hinnang sellele, kas liikmesriik vastab artiklis 3 osutatud tingimustele;

(c) kirjeldus riigi lühendatud tööaja kava(de) või samalaadsete meetmete kohta, mida võidakse rahastada.

Artikkel 7
Laenu väljamaksmine

Artikli 6 lõikes 3 osutatud laen makstakse välja osamaksetena.

Artikkel 8
Laenutehingud

1. Artiklis 4 osutatud laenutehingud toimuvad eurodes.

2. Artikli 6 lõike 3 punktis a osutatud laenu tunnused lepitakse abisaava liikmesriigi ja komisjoni vahel kokku laenulepinguga. See leping peab sisaldama määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 220 lõikes 5 osutatud sätteid.

3. Abisaava liikmesriigi taotlusel ja kui asjaolud võimaldavad laenu intressimäära parandamist, võib komisjon oma esialgse laenu täielikult või osaliselt refinantseerida või vastavad rahastamistingimused restruktureerida.

4. Lõikes 3 osutatud refinantseerimisest või restruktureerimisest teavitatakse majandus- ja rahanduskomiteed.

Artikkel 9
Laenuportfelli suhtes kehtivad usaldatavusnõuded

1. Neile kolmele riigile antud laenude summa, kelle arvele jääb suurim osa kõigist antud laenudest, ei tohi ületada 60 % artiklis 5 osutatud summast.

2. Liidu poolt konkreetsel aastal tasumisele kuuluvad summad ei tohi olla suuremad kui 10 % artiklis 5 osutatud summast.

3. Kui liikmesriik tagasimakset ei tee, võib komisjon asjaomaseid laene liidu nimel pikendada.

Artikkel 10
Laenude haldamine

1. Komisjon kehtestab koos EKPga laenude haldamiseks vajaliku korra.

2. Abisaav liikmesriik avab oma riigi keskpangas saadava finantsabi haldamiseks erikonto. Ta kannab tasumisele kuuluva laenu põhisumma ja intressid üle liidu kontole EKPs 20 TARGET2 tööpäeva enne vastavat maksetähtpäeva.

Artikkel 11
Osalus liikmesriikide garantii vormis

1. Liikmesriigid võivad osaleda rahastus sellega, et annavad vastutagatise liidu kantavale riskile.

2. Liikmesriikide osalus toimub tagasivõetamatu, tingimusteta ja nõudmise korral realiseeritava garantii kujul.

Komisjon sõlmib osaleva liikmesriigiga tagasivõetamatu, tingimusteta ja nõudmise korral realiseeritava garantii kohta lepingu. Lepingus sätestatakse maksetingimused.

3. Liikmesriikide antud garantiide kasutuselevõtu nõuded esitatakse *pari passu* põhimõttel. Kui liikmesriik ei suuda garantiid õigeaegselt realiseerida, on komisjonil õigus nõuda teiste liikmesriikide antud garantiide kasutuselevõttu *pari passu* põhimõttel kuni osalussummade ammendumiseni. Selline täiendav osalus hüvitatakse liikmesriikidele tagasinõutud summadest.

4. Lõikes 1 osutatud osalust käsitatakse kõnealuse rahastu sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 5 tähenduses.

Artikkel 12
Rahastu kättesaadavus

1. Artiklis 3 osutatud finantsabi muutub kättesaadavaks alles pärast seda, kui kõik liikmesriigid on andnud rahastusse oma panuse artikli 11 lõikes 1 osutatud osaluse näol summas, mis moodustab vähemalt 25 % artiklis 5 osutatud summast, tingimusel et iga liikmesriigi osaluse suhteline osakaal liikmesriikide osaluste kogusummas vastab liikmesriikide suhtelistele osakaaludele liidu summaarses kogurahvatulus vastavalt 27. novembril 2019 vastuvõetud Euroopa Liidu 2020. aasta üldeelarve[4] tuludepoole A osa „Sissejuhatus ja üldeelarve rahastamine“ tabeli 3 veerule 1.

2. Komisjon annab nõukogule teada, kui rahastu muutub kättesaadavaks.

Artikkel 13
Kontroll ja auditeerimine

Artikli 8 lõikes 1 osutatud leping peab sisaldama määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 220 lõikega 5 nõutavaid vajalikke sätteid kontrolli ja auditeerimise kohta.

Artikkel 14
Aruandlus

Komisjon edastab Euroopa Parlamendile, majandus- ja rahanduskomiteele, tööhõivekomiteele ja nõukogule kuue kuu jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist ning määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 250 kontekstis veel kuus kuud pärast seda aruande finantsabi kasutamise ning käesoleva määruse kohaldamist õigustavate erandlike sündmuste jätkumise kohta.

Artikkel 15
Kohaldamine

Käesolevat määrust ei kohaldata Ühendkuningriigi suhtes ega Ühendkuningriigis. Käesolevas määruses sisalduvad viited liikmesriikidele ei hõlma Ühendkuningriiki.

[4] Euroopa Liidu 2020. aasta üldeelarve lõplik vastuvõtmine (EL, Euratom) 2020/227 (ELT L 57, 27.2.2020, lk 1).

Artikkel 16

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise päeval.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad vastavalt tegevuspõhise juhtimise ja eelarvestamise (ABM/ABB) struktuurile

1.3. Ettepaneku/algatuse liik

1.4. Eesmärgid

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

3.2. Hinnanguline mõju kuludele

3.2.1. Hinnanguline mõju kuludele – ülevaade

3.2.2. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

FINANTSSELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek: nõukogu määrus, millega luuakse pärast COVID-19 puhangut tekkinud eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad vastavalt tegevuspõhise juhtimise ja eelarvestamise (ABM/ABB) struktuurile[5]

Ei kohaldata

1.3. Ettepaneku/algatuse liik

X Ettepanek/algatus käsitleb **uut meedet**

☐ Ettepanek/algatus käsitleb **uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest**[6]

☐ Ettepanek/algatus käsitleb **olemasoleva meetme pikendamist**

☐ Ettepanek/algatus käsitleb **ümbersuunatud meedet**

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Komisjoni mitmeaastased strateegilised eesmärgid, mida ettepaneku/algatuse kaudu täidetakse

Ei kohaldata.

Kavandatav määrus on komisjoni poolt nõukogule esitatud eriolukorra meede, mille eesmärk on anda solidaarselt liikmesriikidele liidu finantsabi selleks, et aidata neil säilitada tööhõivet, toetades pärast COVID-19 puhangut töötajate suhtes kohaldatavaid lühendatud tööaja kavasid ja samalaadseid meetmeid füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes.

1.4.2. Erieesmärgid ning asjaomased tegevusalad vastavalt tegevuspõhise juhtimise ja eelarvestamise süsteemile

Erieesmärk nr

Ei kohaldata

Asjaomased tegevusalad vastavalt tegevuspõhise juhtimise ja eelarvestamise süsteemile

Ei kohaldata

5 ABM: tegevuspõhine juhtimine; ABB: tegevuspõhine eelarvestamine.

6 Vastavalt finantsmääruse artikli 54 lõike 2 punktile a või b.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

Kavandatava tööhõive toetamise erakorralise rahastu eesmärk on kehtestada kord, mis võimaldab liidul anda finantsabi liikmesriigile, kus on COVID-19 kriisi tõttu rasked majandushäired või suur oht nende tekkeks, et rahastada lühendatud tööaega või samalaadseid meetmeid, mis kaitseksid töötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid ning vähendaksid töötust. Eelkõige on kõnealune rahastu teine kaitseliin, mille kaudu toetatakse lühendatud tööaja kavasid ja samalaadseid meetmeid ning aidatakse liikmesriikidel kaitsta töökohti ning seega töötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid töötuseriski eest. Tingimused, mille kohaselt määratakse kindlaks, millal liikmesriik võib saada kõnealuse rahastu kaudu abi, tuleks kehtestada avaliku sektori tegelike ja võimalik, et ka kavandatud kulutuste järsu ja olulise kasvu alusel, mille põhjuseks on COVID-19 puhang, ning mis on otseselt seotud lühendatud tööaja kavade ja muude samalaadsete meetmetega, mis loodi, mida pikendati või laiendati vastusena sellele.

1.4.4. Tulemus- ja mõjunäitajad

Täpsustage, milliste näitajate alusel hinnatakse ettepaneku/algatuse elluviimist.

Ei kohaldata

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused

Kavandatava tööhõive toetamise erakorralise rahastu õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 122 lõiked 1 ja 2. Kõnealuses õiguslikus aluses nähakse ette järgmine: – liit võib võtta asjakohaseid meetmeid, et reageerida konkreetses majandusolukorras liikmesriikidevahelise solidaarsuse vaimus; – kui mõni liikmesriik on raskustes või kui tal on oht sattuda raskustesse, mille põhjustab temast olenematu erandlik sündmus, võib talle teatatavatel tingimustel anda liidu finantsabi. Praegu seisavad liikmesriigid silmitsi raskete majandushäiretega, mille põhjuseks on COVID-19 puhang ja millel on suur negatiivne sotsiaal-majanduslik mõju liikmesriikides.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus

Ettepaneku eesmärk on pakkuda rahalist toetust nende liikmesriikidega euroopaliku solidaarsuse vaimus, keda kriis tugevasti mõjutab. Kõnealust finantsabi kasutatakse liikmesriikide avaliku sektori suurenenud kulutuste ajutiseks toetamiseks krediidiliini kaudu, et luua, pikendada või laiendada lühendatud tööaja kavasid ja muid samalaadseid meetmeid. See on ka teisene kaitsemeede liikmesriikide jaoks, kes seisavad silmitsi avaliku sektori suurenenud kulutustega, et säilitada töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate tööhõive. Selline ELi toetus aitab mõjutatud liikmesriikide elanikke, annab panuse normaalsete elutingimuste kiireks normaliseerimiseks mõjutatud piirkondades ning vähendab praeguse COVID-19 kriisi otsest sotsiaalset ja majanduslikku mõju.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Kui liit pidi kümne aasta eest lahendama raske finantskriisi põhjustatud probleeme, tõestas õiguslik alus, Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikkel 122, oma lisaväärtust, aidates kiiresti kaasata finantsabi liidu liikmesriikidest, mis olid sattunud raskustesse, mille põhjustas nendest olenematu erandlik juhtum. Liit võttis seda õiguslikku alust kasutades vastu nõukogu 11. mai 2010. aasta määruse (EL) nr 407/2010, millega luuakse Euroopa finantsstabiilsusmehhanism. Selle vahendi alusel anti liidu finantsabi Portugalile ja Iirimaale ning eraldati Kreekale üleminekuvahendeid vastastikuste võetud laenudena. Kõnealune õiguslik alus ja meetod ei piirdu siiski ainult finantskriisiga, vaid neid võib kohaldada iga erandliku sündmuse korral, mis ei olene liikmesriikidest, ning seega oleks võimalik neile toetuda praeguse COVID-19 puhangu olukorras.

1.5.4. Kooskõla ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega

Kavandatud tööhõive toetamise erakorraline rahastu täiendab koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatust, mille puhul on tegemist Euroopa Liidu Solidaarsusfondi rakendusala kavandatava laiendamisega, ning muid vahendeid, millega toetatakse tööhõivet, nagu Euroopa Sotsiaalfond ja programm „InvestEU“.

1.6. Ettepaneku/algatuse kestus ja finantsmõju

X Piiratud kestusega ettepanek/algatus

– ☐ Ettepanek/algatus hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA

– ☐ Finantsmõju avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA

☐ **Piiramatu kestusega** ettepanek/algatus

– Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku AAAA–AAAA,

– millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viisid[7]

X Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

– ☐ oma talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

– ☐ rakendusametite kaudu

☐ **Eelarve jagatud täitmine** koostöös liikmesriikidega

☐ **Eelarve kaudne täitmine**, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

– ☐ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;

– ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);

– ☐ Euroopa Investeerimispangale ja Euroopa Investeerimisfondile;

– ☐ määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklites 208 ja 209 osutatud asutustele;

– ☐ avalik-õiguslikele asutustele;

– ☐ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, kuivõrd nad esitavad piisavad finantstagatised;

– ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kes esitavad piisavad finantstagatised;

– ☐ isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ÜVJP erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.

– *Mitme eelarve täitmise viisi korral esitage üksikasjad rubriigis „Märkused“.*

Märkused

Kavandatava määruse õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikkel 122. Seetõttu saab see olla ainult ajutise iseloomuga. Siiski on COVID-19 puhangu põhjustatud praegusi erakorralisi asjaolusid arvestades võimatu öelda, kui kaua see olukord kestab ja kui kaua kestab selle majanduslik mõju liikmesriikide töötajatele.

[7] Eelarve täitmise viise koos viidetega määrusele (EL, Euratom) 2018/1046 on selgitatud veebisaidil http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Märkige sagedus ja tingimused.

Kavandatav määrus sisaldab aruandlusklauslit (artikkel 14). Komisjon peaks esitama majandus- ja rahanduskomiteele, tööhõivekomiteele ning nõukogule kuue kuu jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist ja seejärel vajaduse korral kuus kuud pärast seda aruande finantsabi kasutamise ja nende erandlike sündmuste kohta, mis õigustavad käesoleva määruse vastuvõtmist ja kohaldamist.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem

2.2.1. Tuvastatud oht (ohud)

Kavandatavas määruses sätestatakse usaldatavusnõuded, et hallata laenuportfelliga seotud riske (artiklid 6 ja 9).

2.2.2. Teave loodud sisekontrollisüsteemi kohta

2.2.3. Kontrolliga kaasnevate kulude ja sellest saadava kasu hinnang ning veariski taseme prognoos

2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

Täpsustage rakendatavad või kavandatud ennetus- ja kaitsemeetmed.

Kavandatavas määruses sätestatakse kontrolli- ja auditieeskirjad (artikkel 13). Komisjon tagab, et vajalikud sätted kontrollide ja auditite kohta on ette nähtud abi saava liikmesriigiga sõlmitud lepingus tööhõive toetamise erakorralisest rahastust antava liidu finantsabi rakendamiseks. Kohaldatakse finantsmääruse artikli 220 sätteid.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Assigneeringute liik	Rahaline osalus			
	Number […][Rubriik……..……]	Liigendatud/ liigendamata[8]	EFTA riigid[9]	kandidaatriigid[10]	kolmandad riigid	Määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
	[…][XX.AA.AA.AA]	Liigendatud/ liigendamata	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Assigneeringute liik	Rahaline osalus			
	Number […][Rubriik……]	Liigendatud/ liigendamata	EFTA riigid	kandidaatriigid	kolmandad riigid	Määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
	[…][XX.AA.AA.AA]		JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

8 Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

9 EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

10 Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaatriigid.

3.2. Hinnanguline mõju kuludele

[Selle punkti täitmisel tuleks kasutada **haldusalaste eelarveandmete tabelit** (käesoleva finantsselgituse lisas esitatud teine dokument) ja laadida see üles CISNETi võrku talitustevahelise konsulteerimise eesmärgil.]

3.2.1. Hinnanguline mõju kuludele – ülevaade

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Nr	Kooskõlas kavandatava NÕUKOGU MÄÄRUSE, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027,[11] artikli 2 lõikega 3 võetakse vajalikud summad kasutusele lisaks finantsraamistikus kindlaks määratud ülemmääradele.

<….> peadirektoraat			Aasta **N**[12]	Aasta **N+1**	Aasta **N+2**	Aasta **N+3**	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			**KOKKU**
•Tegevusassigneeringud										
Eelarverida	Kulukohustused	(1)								
	Maksed	(2)								
Eelarverida	Kulukohustused	(1a)								
	Maksed	(2 a)								
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud[13]										
Eelarverida		(3)								
<….> **peadirektoraadi**	Kulukohustused	=1+1 a +3								

[11] COM(2018) 322 final – 2018/0132.

[12] Aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist.

[13] Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), otsene teadustegevus, kaudne teadustegevus.

assigneeringud KOKKU	Maksed	=2+2a +3								

•Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)								
	Maksed	(5)								
•Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)								
Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIGI <….> assigneeringud KOKKU**	Kulukohustused	-								
	Maksed	-								

Juhul kui ettepanek/algatus mõjutab mitut rubriiki:

•Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)								
	Maksed	(5)								
•Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)								
Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIKIDE 1–4 assigneeringud KOKKU** (võrdlussumma)	Kulukohustused	=4+ 6								
	Maksed	=5+ 6								

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	**5**	„Halduskulud“

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta **N**	Aasta **N+1**	Aasta **N+2**	Aasta **N+3**	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			**KOKKU**
<….> peadirektoraat									
• Personalikulud									
• Muud halduskulud									
<…….> **peadirektoraat KOKKU**	Assigneeringud								

Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIGI 5 assigneeringud KOKKU**	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)								

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta **N**[14]	Aasta **N+1**	Aasta **N+2**	Aasta **N+3**	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			**KOKKU**
Mitmeaastase finantsraamistiku **RUBRIIKIDE 1–5 assigneeringud KOKKU**	Kulukohustused								
	Maksed								

[14] Aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist.

3.2.2. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele

– **X**☐ Ettepanek/algatus ei hõlma tegevusassigneeringute kasutamist

– ☐ Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid ⇩			Aasta **N**		Aasta **N+1**		Aasta **N+2**		Aasta **N+3**		Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)						**KOKKU**	
	VÄLJUNDID																	
	Väljundi liik[15]	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku	Kulud kokku
ERIEESMÄRK nr 1[16]…																		
- Väljund																		
- Väljund																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 1 kokku																		
ERIEESMÄRK nr 2																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 2 kokku																		
KULUD KOKKU																		

15 Väljunditena käsitatakse tarnitavaid tooteid ja osutatavaid teenuseid (nt rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

16 Vastavalt punktile 1.4.2. „Erieesmärk/erieesmärgid…“.

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele

3.2.3.1. Ülevaade

– **X** ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma haldusassigneeringute kasutamist

– ☐ Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta **N** [17]	Aasta **N+1**	Aasta **N+2**	Aasta **N+3**	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			**KOKKU**
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 5 assigneeringud KOKKU								
Personalikulud								
Muud halduskulud								
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 5 kulud KOKKU								

Mitmeaastase finantsraamistiku[18] RUBRIIGIST 5 välja jäävad kulud								
Personalikulud								
Muud halduskulud								
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGIST 5 välja jäävad kulud kokku								

KOKKU								

Personaliga seotud assigneeringute vajadused kaetakse asjaomase peadirektoraadi poolt kõnealuse meetme haldamiseks juba antud ja/või peadirektoraadi siseselt ümberpaigutatud assigneeringutest, mida vajaduse korral võidakse täiendada nendest lisaassigneeringutest, mis haldavale peadirektoraadile eraldatakse iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades eelarvepiirangutega.

17 Aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist.

18 Tehniline ja/või haldusabi ning ELi programmide ja/või meetmete rakendamiseks antava toetusega seotud kulud (endised BA read), otsene teadustegevus, kaudne teadustegevus.

3.2.3.2. Hinnanguline personalivajadus

– ☐ Ettepanek/algatus ei hõlma personali kasutamist.

– **X** ☐ Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina

		Aasta **N**	Aasta **N+1**	Aasta **N+2**	Aasta **N+3**	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
•Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)								
XX 01 01 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)		2	2	2	2			
XX 01 01 02 (delegatsioonides)								
XX 01 05 01 (kaudne teadustegevus)								
10 01 05 01 (otsene teadustegevus)								
• Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)[19]								
XX 01 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)		1	1					
XX 01 02 02 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored spetsialistid delegatsioonides)								
XX 01 04 **yy** [20]	- peakorteris							
	- delegatsioonides							
XX 01 05 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)								
10 01 05 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse valdkonnas)								
Muud eelarveread (märkige)								
KOKKU		**3**	**3**	**2**	**2**			

DG BUDG tähistab asjaomast poliitikavaldkonda või eelarvejaotist.

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate peadirektoraadi sisese ümberpaigutamise teel. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	Väärtpaberite emiteerimine kapitaliturgudel (turuanalüüs, prospektid, registreerimine, suhted investoritega), tulude, välja- ja tagasimaksete haldamine

19 Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud, noored spetsialistid delegatsioonides.

20 Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiiri arvestades (endised B..A read).

Koosseisuvälised töötajad	

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

– **X** ☐ Ettepanek/algatus on kooskõlas kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga.

– ☐ Ettepanekuga/algatusega kaasneb mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi ümberplaneerimine.

Selgitage ümberplaneerimist, osutades asjaomastele eelarveridadele ja summadele. […]

– ☐ Ettepanek/algatus eeldab paindlikkusinstrumendi kohaldamist või mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamist.

Selgitage, millised toimingud on vajalikud, osutades asjaomastele rubriikidele, eelarveridadele ja summadele. […]

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

– Ettepanek/algatus ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist.

– Ettepanek/algatus hõlmab kaasrahastamist, mille hinnanguline summa on järgmine:

Assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta **N**	Aasta **N+1**	Aasta **N+2**	Aasta **N+3**	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

– **X** ☐ Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele

– ☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:

– ☐ omavahenditele

– ☐ mitmesugustele tuludele

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida:	Jooksva aasta eelarves kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju[21]						
		Aasta **N**	Aasta **N+1**	Aasta **N+2**	Aasta **N+3**	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
Artikkel …….								

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

[…]

Täpsustage tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod.

[…]

[21] Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, s.t brutosumma pärast 25 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.